

Reactie op concept-wetsvoorstel 'Excessief lenen bij de eigen vennootschap'

Naar aanleiding van het gepubliceerde concept-wetsvoorstel hebben wij een aantal kritiekpunten en een aantal mogelijke alternatieven. Onze reactie hebben wij als volgt ingedeeld:

1. Algemeen
2. Vervreemdingskorting vs. verhoging verkrijgingsprijs
3. Financiële verhoudingen en zekerheden
4. Eigen woning
5. Knelgevallen

1. Algemeen

Van Oers heeft begrip voor de intentie van dit concept-wetsvoorstel om excessief lenen aan te pakken en te voorkomen dat in specifieke situaties belastingafstel kan ontstaan. In onze opvatting biedt de huidige wet- en regelgeving echter al voldoende mogelijkheden voor de Belastingdienst om dit te voorkomen. Jaarlijks blijkt uit de aangiften inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting welke schulden zijn aangegaan en wat de vermogenspositie van de aandeelhouder en de vennootschap is.

In het huidige concept-wetsvoorstel worden maatregelen voorgesteld waarmee echter alle aandeelhouders worden geconfronteerd. Ook de aandeelhouders die zich altijd aan de fiscale spelregels hebben gehouden, krijgen nu maatregelen tegengeworpen die eigenlijk bedoeld zijn voor de enkele aandeelhouder waarbij daadwerkelijk sprake is van excessief lenen en mogelijk belastingafstel.

In onze opvatting zou de doelstelling van deze concept-wetgeving ook gerealiseerd kunnen worden zonder de zakelijk handelende aandeelhouders te treffen ten aanzien van schulden die reeds aanwezig waren op 1 januari 2019. Dit kan namelijk door een tegenbewijsregeling op te nemen in de concept-wetgeving. Indien een schuld aan de eigen vennootschap die aanwezig was op 1 januari 2019 zou vallen onder de voorgestelde heffing, is het in onze opvatting redelijk dat de belastingplichtige een mogelijkheid tot tegenbewijs verkrijgt. Indien de belastingplichtige aannemelijk kan maken dat er sprake is van voldoende zekerheden en overige zakelijke voorwaarden, dient de reeds op 1 januari 2019 bestaande schuldverhouding te worden uitgezonderd van de in deze concept-wetgeving voorgestelde belastingheffing in box 2.

2. Vervreemdingskorting vs. verhoging verkrijgingsprijs

Op basis van het concept-wetsvoorstel worden schulden in box 2 belast voor zover deze meer bedragen dan € 500.000 met uitzondering van de schulden die aangemerkt worden als eigenwoningsschuld in box 1. De eerste peildatum voor deze belastingheffing is 31 december 2022. De afrekening per 31 december 2022 wordt omgezet in een vervreemdingskorting. Bij vervreemding van de vennootschap vermindert deze vervreemdingskorting het belaste vervreemdingsvoordeel. Verhogingen van schulden in de jaren na 2022 worden wel belast in box 2 over dat jaar, maar worden niet omgezet in een vervreemdingskorting.

Op deze wijze van belastingheffing hebben wij de volgende kritiepunten:

- Het vanaf 2023 niet omzetten van de belastingheffing in box 2 in een vervreemdingskorting leidt tot een dubbele belastingheffing voor de aandeelhouder. Dit past niet in de systematiek van de wet.
- De registratie van de vervreemdingskorting leidt tot een aanvullende administratieve verplichting voor zowel de Belastingdienst als de belastingplichtige. Aangezien geen uiterlijk moment bestaat voor de verrekening van deze vervreemdingskorting kan dit tot toekomstige uitvoeringsproblemen leiden.
- Bij de doorschuif Faciliteiten in box 2 onder de Wet inkomstenbelasting 2001 wordt enkel gesproken over het doorschuiven van de verkrijgingsprijs van de aandeelhouder aan de verkrijgers. Het doorschuiven van de vervreemdingskorting naar de bedrijfsopvolger is in het huidige wetsvoorstel nog niet opgenomen.

Voorstel

In onze visie worden deze kritiepunten opgelost door de verschuldigde belastingheffing op basis van dit wetsvoorstel om te zetten in een verhoging van de verkrijgingsprijs. Dit conform de systematiek die nu wordt toegepast bij de fictieve uitkering voor participanten in een VBI. Door dit jaarlijks te doen en niet enkel ten aanzien van de verschuldigde belastingheffing over 2022 wordt een reële kans op dubbele belastingheffing voorkomen.

De systemen van zowel de Belastingdienst, de belastingplichtige en belastingadvieskantoren zijn reeds nu ingericht op de registratie van de verkrijgingsprijs. Het komt de uitvoerbaarheid van deze wetgeving ten goede om aan te sluiten bij dit reeds bekende begrip. Daarnaast is de verkrijgingsprijs in meerdere wetsartikelen van belang. Hierbij kan gedacht worden aan onder andere de volgende bepalingen:

- reeds aangehaalde doorschuif Faciliteiten in de Wet inkomstenbelasting 2001
- geruisloze terugkeer uit een bv
- terugbetaling van nominaal aandelenkapitaal ten laste van de verkrijgingsprijs

Het opnemen van de vervreemdingskorting vereist tevens aanvullende wetsbepalingen ten aanzien van onder andere deze situaties. Door aan te sluiten bij de verkrijgingsprijs wordt veruit het grootste deel van de kritieken op de praktische uitvoerbaarheid van dit wetsvoorstel weggenomen.

De verhoging van de verkrijgingsprijs geeft aandeelhouders de mogelijkheid om onbelast nominaal aandelenkapitaal af te stempelen ten laste van diezelfde verkrijgingsprijs. Dit geeft de aandeelhouder ook de mogelijkheid om daadwerkelijk de schuld af te lossen. Hiermee wordt de doelstelling van deze concept-wetgeving gehaald en tevens is deze aflossing ook voordelig voor de overige belastingmiddelen zoals een hogere rendementsgrondslag in box 3.

Om te voorkomen dat de verhoging van de verkrijgingsprijs leidt tot een ongewenst effect in de situatie van een faillissement als opgenomen in voorbeeld 10 van het concept MvT, is het in onze opvatting eenvoudiger en meer passend om een specifieke bepaling op te nemen die dit ongewenste effect elimineert.

3. Financiële verhoudingen en zekerheden

In het concept-wetsvoorstel is opgenomen dat alle schulden onder deze maatregel vallen die “rechtens dan wel in feite, direct of indirect” zijn geleend van de eigen vennootschap.

Ten aanzien van deze financiële verhoudingen en zekerheden hebben wij de volgende kritiepunten:

- Wij verwachten dat de terminologie “rechtens dan wel in feite, direct of indirect” tot veel onzekerheid zal leiden. Het is van belang dat duidelijke voorbeelden worden gegeven en dat eenduidig beleid wordt geformuleerd. Dit om vele discussies tussen belastingplichtigen en de Belastingdienst te voorkomen en de druk op de personele bezetting bij de Belastingdienst niet verder toe te laten nemen.
- Veel dga's worden door het voorliggende concept-wetsvoorstel gedwongen om de schuld in box 3 bancair te herfinancieren om deze voorgestelde belastingheffing te voorkomen. Duidelijkheid omtrent deze terminologie is in onze opvatting dan ook vereist. Bancaire instellingen zullen namelijk zekerheden willen vestigen. Dit kan enerzijds op het vermogen dat aanwezig is in de vennootschap door een pandrecht te vestigen op de aandelen. Anderzijds kan dit door het vestigen van een recht van hypotheek op de eigen woning. Heeft bijvoorbeeld de vestiging van het pandrecht op de aandelen reeds tot gevolg dat de lening rechtens dan wel in feite, direct of indirect van de eigen vennootschap is verkregen?

4. Eigen woning

In het concept-wetsvoorstel is opgenomen dat voor bestaande eigenwoningschulden een overgangsregeling wordt getroffen en dat voor toekomstige eigenwoningschulden een recht van hypotheek moet worden gevestigd om niet te worden getroffen door de voorgestelde maatregel.

Er wordt enkel rekening gehouden met schulden die worden aangemerkt als eigenwoningschuld in box 1. Er zijn verschillende bepalingen ten aanzien van de eigen woning opgenomen waarbij de woning verplicht overgaat van box 1 naar box 3. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de situatie dat een woning bijvoorbeeld voor lange tijd te koop staat, dat (al dan niet tijdelijk) niet kan worden voldaan aan de aflossingsverplichting of dat de renteaftrekperiode per 2031 af loopt. De woning en/of de schuld worden in deze bijzondere situaties opgenomen in box 3 en hiermee zou de uitzondering ten aanzien van de schuld op deze woning vervallen. Zeker als de dga geen invloed heeft op dit gevolg, leidt dit tot een zeer ongewenst effect en mogelijke aanvullende betalingsproblemen die ontstaan door de belastingschuld.

Onder andere in de volgende situaties zien wij praktische problemen ontstaan als gevolg van de eis om een recht van hypotheek te vestigen voor nieuwe eigenwoningschulden:

- Een woning wordt aangeschaft waarbij bancair 60% wordt gefinancierd en bij de eigen vennootschap wordt 40% gefinancierd. In de praktijk komen wij regelmatig deze situatie tegen en lopen wij tegen het probleem aan dat een bancaire instelling geen recht van (tweede) hypotheek voor de vennootschap accepteert.
- Een aanmerkelijkbelanghouder heeft de woning gefinancierd bij een bancaire instelling en is van plan om de woning voor totaal € 30.000 te gaan verbouwen. Los van de vraag of het mogelijk is om de aanvullende bancaire financiering te verkrijgen, vereist het afsluiten van een aanvullende financiering bij een bancaire instelling het maken van advieskosten, afsluitkosten, taxatiekosten, notariskosten etc. Dit terwijl een kortlopende financiering bij de eigen

vennootschap veel sneller, efficiënter en goedkoper te verkrijgen is. Voor deze aanmerkelijkbelanghouder zal het niet mogelijk zijn om een recht van hypotheek te vestigen voor deze financiering van de verbouwing en zal genoodzaakt zijn om aanvullende (in box 1 aftrekbare) kosten te moeten maken. Dit is zowel voor de belastinginkomsten als voor de belastingplichtige nadelig.

5. Knelgevallen

- In het wetsvoorstel wordt rekening gehouden met een aanlooptermijn tot 31 december 2022. Dit moet dga's de mogelijkheid geven om te anticiperen op de aanstaande belastingheffing en indien mogelijk om de schulden voortijdig af te lossen. In onze opvatting vraagt een maatregel met een dermate grote impact op de financiële verhoudingen en de liquiditeitspositie van de onderneming en/of de aandeelhouder om een langere overgangstermijn dan de opgenomen datum van 31 december 2022. Daarnaast stellen wij voor om het tarief van box 2 tot een bedrag van € 250.000 per jaar te verlagen conform de verlaging over het jaar 2014. Dit om de aandeelhouder tegemoet te komen en te stimuleren om zo spoedig mogelijk ook de excessieve schulden af te lossen in de overgangperiode.
- In onze opvatting is dit wetsvoorstel gericht tegen de excessieve, consumptieve schulden in box 3. Tot op heden is slechts één uitzondering voor schulden in het concept-wetsvoorstel opgenomen. Namelijk schulden die kwalificeren als eigenwoningschuld in box 1. In lijn met de intentie van het concept-wetsvoorstel dient deze uitzondering in onze opvatting in ieder geval te worden uitgebreid tot alle schulden die kwalificeren als box 1 of box 2 schuld.
- Meerdere dga's hebben op zakelijke grondslagen leningen in box 3 verkregen van de eigen vennootschap waarmee bijvoorbeeld onroerend goed is aangekocht. Hiermee is altijd voldaan aan alle fiscale spelregels. Deze dga's worden nu geconfronteerd met een belastingheffing in box 2, een gedwongen verkoop van het onroerend goed, een verplichte gang naar een bancaire instelling voor een herfinanciering of het aflossen van de lening door overdracht van de onroerende zaken aan de eigen vennootschap.
- De overdracht van de onroerende zaken aan de eigen vennootschap heeft heffing van overdrachtsbelasting tot gevolg. Voor deze dga's is er op dit moment geen enkele overgangsregeling om een nadeel dat volgt uit dit concept-wetsvoorstel voor 31 december 2022 te voorkomen. Om te laten blijken dat geleerd is van het verleden, stellen wij voor om ten aanzien van de overdrachtsbelasting een (eenmalige) overgangsmaatregel te nemen voor een vrijgestelde overdracht van onroerend goed aan de eigen vennootschap met ingang van heden tot en met 31 december 2022.